

Katona Pusztára emlékezünk

2024. június 6-án ünnepélyes keretek között tartottuk meg Katona Pusztai Sándor mellszobrának avatását. Eme esemény kapcsán idei Karácsonyi Üzenetünk mellékleteként rá emlékezünk néhány személyes visszaemlékezéssel és a róla készült kiállítás anyagával.

„Minden embernek megvan a maga küldetése. Keresztény ember számára ez a küldetés Jézus Krisztus örömhírének továbbadása. Ahhoz, hogy ezt az örömhírt tovább tudjuk adni, meg kell tanulnunk élni Isten szent ígéje által. Hagynunk kell, hogy Isten ígéje formálja életünket. Így válik számunkra Isten ígéje életté.

Ezt a krisztusi életet megéljük, átéljük, és továbbadjuk. Minél mélyebb bennünk Isten ígéje, annál jobban megéljük hitvallásunkat Jézus Krisztusban. Sokunk számára meghatározó vallásosságunk és neveltetésünk, mely valódi alapot ad, hogy hitünkben erősek legyünk. És ez a mély hit megtanít bennünket arra, hogy hívő emberként másként lássuk a világot. A világlátás belső lelki gazdagságunkból fakad, melynek forrása Istenbe vetett életünk.

Hivatásunk jézusi hivatás, mely akkor valósul meg, ha az Ő követése által úttá válunk mások számára. Olyan úttá, amely megmutatja számunkra az örök isteni értékek valóságát.

Katona Pusztai Sándor pap-költő élete úttá vált sok ember számára, hogy megtalálja az Istent egy olyan világban, ahol ez nem volt jellemző. Prédikációiban és költészetében visszhangzott az emberi vágy a jóra, a szépre és az igazra. Irodalmi munkássága az emberről szólt. Arról az emberről, aki vágyva vágyott, hogy kilépjen a sablonok, a megkötöttségek idejéből, és megtalálja élete értelmét nem a másik emberben, hanem egy magasabb isteni valóságban. Költészete, prédikációi egy pap imádságai voltak a népért, a nemzetért, hogy felismerje - akár lelki tisztaságában is - mily gazdag számára az az isteni kegyelem, ami emberré teszi, valójában istenemberré. Mert hívő embernek a legnagyobb ajándéka, hogy Ő általa, Ővele és Őbenne Istennel éljen.”

Szalay Zoltán, Leányfalu plébánosának előszava a Katona Pusztai Sándorról írt kiadványhoz

Pusztai Sándor: Bennünk fénylő csillag

sírásra görbült a szánk
mikor a legszebben akartunk énekelni

gyáva lett bennünk az öröm
ahogy boldogok akartunk lenni

induljunk szívünk dzsungelében
az embert megkeresni

a jószágot még ma
el kéne kezdeni

óh bennünk fénylő csillag
merj már megszülni

Puszta Sándor neve a katolikus hívek körében az 1938-as Eucharisztikus Kongresszus kapcsán vált ismertté. A rádió-közvetítések kommentátoraként lelkes, szépcsengésű baritonja, spirituális és irodalmi jártassága egyaránt ráirányította a figyelmet a Rómát és Párizst megjárta leányfalusi plébánosra.

Személyes kapcsolatunk Puszta Sándorral 1954-ben, a kitelepítést követően Leányfalura kerülve kezdődött, és az ott töltött évek során (1954-1965) őszinte kölcsönös megbecsülésé érett. Hozzájárult ehhez az, hogy Puszta Sándor középiskolás korában ciszter diák volt; nagy tisztelője Endrédy Vendel apát úrnak, Brisits igazgató úrnak (a nagy Vörösmarty-kutatónak), Rajeczky Benjáminnak, akik a mi családunk hitére is meghatározó

hatással voltak, hiszen mindhárom bátyám ebben a ciszter légkörben nőtt fel a gimnáziumban. Ez a „közös gyökér” Puszta Sándorral mindig közös kedves emlékezésekre adott alkalmat. Ő mindig hűséges, hálás szeretettel emlékezett tanáira, ciszter múltjára.

Vasárnapi homíliáiban, időnként dörgedelmes prédikációiban megismerhettük elkötelezett, megalkuvást nem ismerő egyéniségét, nagy magyar szívét. Legszebb, legszívhezszólóbb beszédei Nagyboldogasszonykor, Szent Istvánkor, nemzeti ünnepeinken hangzottak el. Mély emberségéről a háborúban, tábori lelkészként tapasztaltakról tett megrendítő, néhány szavas utalásai tanúskodtak.

Nem tudom, milyen kapcsolata volt Ravasz László református püspök úrral, de azt tudom, hogy a püspök úr megingathatatlan, szilárd állásfoglalását az akkori időkben nagy tisztelettel ismerte el. Arra is jól emlékszem, hogy feltámadási és úrnapi körmeneteinket Ravasz püspök úr mindig mély reverenciával kísérte, ott állva és szemlélve az előtte elvonuló menetet. Úgy gondolom, ez akkor az ökumené szép példája volt.

1956-ban a váci börtönből kiszabadított politikai foglyok közül – akik a váci réven keresztül a Duna jobb partján kerestek biztonságos menedéket – nem egy, leányfalusi családnál talált bújóhelyet. Senki sem beszélt róla, de tudtuk, hogy a plébánián egy elítélt jezsuita atya talált biztonságra. Ez akkor nem volt veszélytelen vállalkozás!...

Puszta Sándor szüleimet, halk szavú édesapámat és temperamentumos édesanyámat igen megkedvelte. Egyszer-egyszer meg is látogatott bennünket a Sasülésen, majd a Pekár-villában. Széles látókörű, érdeklődő, nyitott egyéniségnek ismertük meg. Irodalmi múltját, versesköteteit, költeményeit ekkor ismertük meg. Egyik-másik versét nagyon mélynek, istenközelinek, imádságnak éreztük.

Puszta Sándort, „Tiszi bácsit” 1983-ban bekövetkezett halálakor őszintén megsirattuk.

Seidl Marietta visszaemlékezése – 2021

Három évtized Puszta Sándor közelségében (1953-1983)

A huszadik század közepének meglehetősen ellentmondásos eseményei eredményezték, hogy 1953-ban nagymamám és édesanyám társaságában négyéves kisgyermekként Leányfalura kerültem. A zaklatott nagypolitika dacára békés és hangulatos kistelepülés plébánosa, az akkor negyvenes éveit taposó, akkora már sok mindent megélt és megtapasztalt pap-költő Puszta Sándor volt. Családom felmenői a korábbiakban még fiatal papként ismerték, így nem teljesen ismeretlenként jutottam közel hozzá. Ezzel is magyarázható, hogy még iskolai tanulmányaim megkezdése előtt kezdődött mintegy másfél évtizedes ministráns pályafutásom Leányfalun, több, velem

egyívású, sok szempontból rokon tulajdonságokkal és körülményekkel rendelkező gyermekkel együtt, akik később iskolatársaim és sokan közülük barátaim is lettek.

Tisztelendő Atyánk, akit mi kezdettől fogva nemes egyszerűséggel Tiszi Bácsinak neveztünk, nagy szeretettel és odaadással törődött velünk. Nem csak a misék és litániák, valamint a nagyobb ünnepek liturgiáinak belénk préselése vezérelte, hanem az is, hogy minél szélesebb ismeretanyaggal rendelkezünk az Ó- és Újszövetség, valamint a kereszténység fogalomköréből. Az iskolai hittanórák az akkori politikai helyzet ellenére teljesen természetes velejárói voltak tanulmányainknak. Ennek magyarázata lehetett Leányfalu egyfajta sajátos mikroklíma jellege, de inkább a falu plébánosának hívőben és nem hívőben egyaránt tekintélyt ébresztő karizmatikus egyénisége volt.

Tiszi Bácsit papi, hittantanári mivoltán túl, most utólag talán cserkészvezetőnek is titulálhatom. Bár ezt a jelzőt akkoriban talán könnyelműség, vagy felelőtlenség lett volna hangoztatni. Néhány kedves emlék: közös kirándulások, dunai evezések, nagyheti ministráns-próbákat követő ipi-apacs, játékok a Dóra patak térségében, mind erre utalnak. Többünk számára mindig nagy élmény volt, ha cipőnket levetve átléphetünk a plébánia küszöbét és böngészhetünk könyvtárában. Mindenki, aki érdeklődött és fogékony volt a humán kultúra iránt, sokat kaphatott Tőle.

A húsvéti és karácsonyi ünnepeken túl, a májusi litániákon, az októberi rózsafüzéreken, a decemberi rorátékon, minden keresztelőn, elsőáldozáson, az azokat követő agapén, lelkigyakorlaton, vagy akár temetésen a vele közös együttműködést megtiszteltetésként éltük meg ministránsaiként. Nem hagyhatók ki a sorból a nagy gyaloglással együtt járó surányi szentmisék, valamint azok a búcsújárások (Bodajk, Vác-Hétkápolna), ahol élmény volt szónoki képességeiből meríteni, hiszen orgánuma pótolta az akkori időszak technikai hiányosságait is a kihangosítás vonatkozásában. [...]

részlet Fischer István korábban megjelent emlékeiből

„Káposztalé, befelé!”

Csak gyerekfejjel emlékszem Sándor atyára, vagy - ahogy mi ismertük - Tiszi bácsira. Hiszen még nem voltam 12 éves, amikor az óriási tömegben szomorúan állva utolsó útjára kísértük őt. Jelen írásom emiatt a gyermeki emlékekre hagyatkozik, és nem tér ki Tiszi bácsi hitbéli dolgaira.

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy ő volt az, aki a hittan-tudásomat megalapozta. Máiig tisztán emlékszem azokra a délutánokra,

amikor megjelent közöttünk az iskola udvarán, elkiáltotta magát zengő orgánumával: „Káposztalé, befelé”, és mi rohantunk a terembe, mert tudtuk, hogy megint valami új élményben lesz részünk. Tiszi bácsi a hittan órákat úgy tartotta, mintha gyermek-szindarabot adna elő nekünk. Máiig emlegetjük barátnőmmel azt a jelenetet, amikor a bűnbeesés történetét mesélve a két kezével bábozta el a kígyót, ami ráveszi Évát a gyümölcs leszakítására, majd egy kicsivel később csípőre tett kézzel, dörgedelmes hangon kiáltotta: „Ádám, hol vagy?” Mindig volt nála színes kréta, amikkel csodás rajzokat firkantott a táblára – jelképezve az adott történet lényegét. Képeket, térképeket és néha még diavetítőt is használt. Csodás volt minden hittan órája, és természetes volt, hogy ezeket a délutánokat az osztályteremben tartja. Csak felnőtként gondolkoztunk el azon, hogy milyen kivételes szerencsénk volt abban, hogy ezeket az órákat az iskolában tarthatta, hogy ezeken az órákon a tanáraink iskolába járó gyerekei is részt vehettek, pedig akkor még szocializmus volt, és az iskolaigazgatónk sem volt templomba járó hívő ember. De Tiszi bácsi a határozott jellemével, humoros kiállításával még ezt is elérte.

Hatalmas tiszteletet, ugyanakkor nagy-nagy szeretetet éreztünk iránta. Karizmatikus személyisége nem csak a hittanórákon, a miséken, de a hétköznapiakon is túlmutatott a közepszerűségen. Gyerekként óriásnak láttuk őt: mindenhol erőteljesen volt jelen, így emlékeinkben a körülötte lendületesen lobogó fekete reverendában él tovább. Messziről integettünk neki, amikor láttuk beülni azt a természetes embert a kicsi kék Trabantjába, amit „Szappantartó”-nak nevezett és úgy vezette, mint azelőtt a motorbiciklijét, vagy éppen nyakában törülközővel jött föl a Dunáról, ahol úszott egyet.

És mindig beszélgetett valakivel, hiszen az egész falu ismerte és kedvelte őt. Azok is, akik nem voltak hívők. A gondolataiba merülő, rímeken elmélkedő énjét gyermekként nem ismertük, számunkra ő az örökké élettel teli, huncutul mosolygós tekintetű, vidám és hangos Tiszi bácsi marad.

Győrik Ágnes

Az itt következő kiállítás anyagát dr. Redő Ferenc írta, és Kelemen Gábor szerkesztette: